

Λεόν Τρότσκι

Κομμουνισμός και Μασονία

(16 Δεκεμβρίου 1922)¹

Η ανάπτυξη του καπιταλισμού διεύρυνε και διευρύνει συνεχώς το χάσμα του ανταγωνισμού μεταξύ των τάξεων. Στο πλαίσιο της πολιτικής ήταν πάντα η υπέρτατη φιλοδοξία της αστικής τάξης να σκουπίσει τις γωνίες αυτών των ανταγωνισμών. Η ιστορία του περασμένου αιώνα, ξεδιπλώνει μια εικόνα μιας ετερόκλητης ποικιλίας μέσων και μεθόδων που χρησιμοποιεί η αστική τάξη προς αυτή την κατεύθυνση. Η απροκάλυπτη

¹ Πηγή: Διεθνής Αλληλογραφία Τύπου, Τόμος. 2 αριθ.115, 16 Δεκεμβρίου 1922, σ. 957958.

Μετάφραση VN Gelis

Copyright: Αρχείο Διαδικτύου Leon Trotsky (www.marxists.org) 2021. Η άδεια χορηγείται για την αντιγραφή ή / και τη διανομή αυτού του εγγράφου σύμφωνα με τους όρους του Creative Commons Attribution-ShareAlike 2.0.

καταστολή είναι το τελευταίο επιχείρημα, που εφαρμόζεται ανοιχτά μόνο σε κρίσιμες στιγμές, σε "κανονικούς" καιρούς όμως η τέχνη της αστικής πολιτικής συνίσταται, στην απομάκρυνση από την τάξη αυτήν του ζητήματος της αστικής κυριαρχίας, να το εξωραΐσει με πολιτικές νομικές, ηθικές, θρησκευτικές και αισθητικές δηλώσεις, και να δημιουργήσει με αυτόν τον τρόπο μια κοινωνική ατμόσφαιρα ασφάλειας για το παρόν σύστημα.

Είναι γελοίο και αφελές-αν όχι ανόητο – να υποθέτουμε ότι η αστική τάξη ασκεί την πολιτική της μόνο στα κοινοβούλια και στα συντακτικά άρθρα των μέσων. Όχι, αυτή η πολιτική ακολουθείται και στο θέατρο, στην εκκλησία, στην ποίηση καθώς και στα Πανεπιστήμια μέχρι και τα Δημοτικά Σχολεία. Η αστική τάξη ακινητοποιεί τη συνείδηση των ενδιάμεσων στρωμάτων και σημαντικών ομάδων της εργατικής τάξης, δηλητηριάζοντας το μυαλό τους και παραλύοντας τη θέλησή τους.

Η καθυστερημένη και αδηφάγα – ρωσική μπουρζουαζία δεν κατάφερε να πετύχει αυτού τους στόχους, και πλήρωσε βαρύ τίμημα για την αποτυχία της. Η γυμνή γροθιά του τσαρισμού, που δεν υποστηρίχθηκε από το περίπλοκο σύστημα καμουφλάζ, ψεύδους, εξαπάτησης και ψευδαισθήσεων, αποδείχθηκε ανεπαρκής από αυτή την άποψη. Ο Ρώσος εργαζόμενος είχε πλέον γίνει ο Κυβερνήτης.

Η γερμανική αστική τάξη, παρόλο που είναι εξαιρετική στις τέχνες και τις επιστήμες, έχει αποδείξει ότι βρίσκεται μόνο ένα σκαλί πάνω από τη ρωσική αστική τάξη στην πολιτική σφαίρα. Οι βασικοί πυλώνες του γερμανικού καπιταλισμού στο Κράτος ήταν ο Οίκος των Χοεντσόλερν (House of Hohenzollern) και ο Πρώσος βασιλιάς Φρειδερίκος Γουλιέλμος Α΄, «Βασιλιάς Λοχίας» (Soldatenkönig). Ήταν εμμονικός με τον στρατό, ενώ διέθετε και μια ειδική φρουρά τους «Γίγαντες του Πότσδαμ». Η δυναστεία έχασε τους θρόνους της τον Νοέμβριο του 1918, με το τέλος του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου και τη Γερμανική Επανάσταση, και τώρα η γερμανική αστική τάξη είναι η επόμενη υποψήφια για καταστροφή.

Αν κάποιος επιθυμεί να μελετήσει τις μεθόδους και τα μέσα με τα οποία η αστική τάξη εξαπατούσε τις μάζες κατά τη διάρκεια των αιώνων, δεν έχει παρά να γυρίσει τις σελίδες της ιστορίας των παλαιότερων καπιταλιστικών χωρών – της Μεγάλης Βρετανίας και της Γαλλίας. Σε αυτές τις χώρες οι άρχουσες τάξεις ενίσχυαν την κυριαρχία τους από δεκαετία σε δεκαετία δημιουργώντας εμπόδια στο δρόμο της εργατικής τάξης. Όσο πιο τρομερά ήταν αυτά τα οδοφράγματα τόσο πιο αισθητά ήταν.

Ο θρόνος της αγγλικής μπουρζουαζίας θα είχε συντριβεί εδώ και πολύ καιρό αν δεν περιβαλλόταν από μια ατμόσφαιρα αξιοπρέπειας, μισαλλοδοξίας και Αθλητισμού. Ο Άγγλος αστυνομικός με το μπαστούνι του είναι ο φύλακας του τελευταίου αναχώματος της αστικής κυριαρχίας, και όταν τα πράγματα φτάσουν σε αυτό το στάδιο, η αστική τάξη θα είναι πέρα από τη σωτηρία. Εκατό φορές πιο σημαντικό για τη διατήρηση του βρετανικού καθεστώτος είναι αυτός ο ανεπαίσθητος ιστός της αξιοπρέπειας και της συσπείρωσης μπροστά στις αστικές εντολές και "ευπρέπειες" που ακινητοποιεί τον εγκέφαλο των συνδικαλιστών, των ηγετών του Εργατικού Κόμματος και ενός σημαντικού τμήματος της ίδιας της εργατικής τάξης.

Η γαλλική αστική τάξη στο πολιτικό πεδίο υπάρχει κυρίως για το συμφέρον της πρωτεύουσας της Μεγάλης Γαλλικής Επανάστασης. Η διαστροφή και η διαφθορά της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας είναι αρκετά γνωστές, θα σκεφτόταν κανείς, ώστε να μην αφήνουν περιθώρια για αυταπάτες. Αλλά η μπουρζουαζία καταφέρνει να μετατρέψει αυτή την ίδια τη διαφθορά στο στήριγμα της. Πώς γίνεται; Η αστική τάξη το κάνει με τους δικούς της σοσιαλιστές. Οι τελευταίοι με την κριτική και την αντίθεσή τους εισπράττουν φόρο εμπιστοσύνης από τις μάζες του λαού και σε μια κρίσιμη στιγμή παραδίδουν στο καπιταλιστικό κράτος το μεγαλύτερο μέρος των ψήφων που έλαβαν. Με αυτόν τον τρόπο η σοσιαλιστική αντιπολίτευση γίνεται ένας από τους σημαντικότερους πυλώνες της αστικής κυριαρχίας. Όπως η γαλλική αστική τάξη

ωφελείται όχι μόνο από την Καθολική Εκκλησία αλλά και από το χλευασμό της, έτσι πιέζει στην υπηρεσία της όχι μόνο την κοινοβουλευτική πλειοψηφία, αλλά και τους σοσιαλιστές της, και μερικές φορές ακόμη και τους αναρχικούς επικριτές της. Το πιο κραυγαλέο παράδειγμα αυτού δόθηκε στον τελευταίο πόλεμο, όταν οι θρησκευτικοί ηγέτες και οι Ελευθεροτέκτονες (Μασόνοι), οι βασιλόφρονες και οι αναρχοσυνδικαλιστές, ανταγωνίστηκαν μεταξύ τους για το ποιός θα χτυπήσει πρώτος το τύμπανο του αιματηρού καπιταλισμού.

Αναφέραμε τον Μασονισμό, ο οποίος στην πολιτική ζωή της Γαλλίας δεν παίζει καθόλου αμελητέο ρόλο. Είναι ουσιαστικά μια μικροαστική μίμηση του φεουδαρχικού Καθολικισμού(μεγαλύτερος κοσμικός και οικονομικός γαιοκτήμονας της εποχής). Η γαλλική αστική δημοκρατία, εμφανίζοντας τώρα τη δεξιά και μετά την αριστερή πτέρυγα, μετά και οι δύο μαζί, κάνει ίση χρήση τόσο του αυθεντικού καθολικισμού όσο και της μικροαστικής μίμησης της – του Τεκτονισμού/Μασονίας – στην οποία τους ρόλους των καρδινάλιων και των ηγουμένων παίζουν τώρα τραπεζίτες, κοινοβουλευτικοί πολιτικοί, μισθοφόροι δημοσιογράφοι και δικηγόροι σε επιφυλακή για χοντρές αμοιβές. Ο μασονισμός, αραιωνοντας το ισχυρό κρασί του Καθολικισμού και πραγματοποιώντας οικονομικές μειώσεις της ουράνιας ιεραρχίας, αφήνοντας μόνο το "Υπέρτατο" Ον (l'Être suprême), υιοθέτησε ταυτόχρονα την τρέχουσα ορολογία της Δημοκρατίας (Αδελφότητα, ανθρωπότητα, δικαιοσύνη, αρετή κ. λπ). Ο Μασονισμός είναι ένα ανεπίσημο αλλά εξαιρετικά σημαντικό συστατικό μέρος του Αστικού καθεστώτος. Εξωτερικά μη πολιτική, όπως η Εκκλησία, είναι όμως ουσιαστικά τόσο αντεπαναστατική όσο η Εκκλησία. Στις οξείες μορφές ταξικών ανταγωνισμών αντιτίθεται σε μυστικιστικά, συναισθηματικά και ηθικά σύμβολα, τα οποία ντύνει με μια μεταμφίεση τελετουργίας σύμφωνα με τον τρόπο της Εκκλησίας. Στην προέλευσή του ένα αναποτελεσματικό μικροαστικό αντίδοτο στην ταξική πάλη που καταστρέφει την ανθρωπότητα, ο Μασονισμός έχει γίνει με τη σειρά του, όπως όλα τα κινήματα και οι οργανώσεις αυτού χαρακτήρα, ένα πολύτιμο όπλο της ταξικής πάλης στα χέρια της άρχουσας τάξης ενάντια στους στερημένους.

Ήταν πάντα η εκλεπτυσμένη τέχνη της αγγλικής αστικής τάξης να στρέφει την προσοχή της στους εξέχοντες ηγέτες της εργατικής τάξης, να τους κολακεύει για την αξιοπρέπειά τους, να τους διαφθείρει ηθικά και πολιτικά εξυψώνοντας τις ψυχές τους. Οι διάφορες αγγλικές αιρέσεις και εκκλησίες, όπου οι εκπρόσωποι των διαφόρων κομμάτων συναντιούνται σε "ουδέτερο" έδαφος, είναι το πιο σημαντικό μέσο αυτής της διαδικασίας εξημέρωσης και διαφθοράς. Δεν ήταν χωρίς λόγο που ο Λόιντ Τζορτζ αποκάλεσε την Εκκλησία τον "ουδέτερο ηλεκτρικό σταθμό της πολιτικής". Οι ελευθεροτεκτονικές στοές, τουλάχιστον ένα μέρος τους, παίζουν παρόμοιο ρόλο στη Γαλλία. Για έναν Γάλλο σοσιαλιστή και για τον Γάλλο συνδικαλιστή, η είσοδος στην Στοά ισοδυναμούσε με την είσοδο στις ανώτερες πολιτικές σφαίρες. Εδώ, σε αυτές τις στοές, έγιναν οι χρήσιμες γνωριμίες του εκκολαπτόμενου πολιτικού, και όλα αυτά κάτω από τις λουλουδένιες διακοσμήσεις της ηθικής, του τελετουργισμού και των μυστικιστών. Ο Μασονισμός δεν αλλάζει την διαχρονική τακτική του σε σχέση με το Κομμουνιστικό Κόμμα (δεν διώχνει τους κομμουνιστές από τη μέση του, αντίθετα ανοίγει τις πόρτες του ευρέως σε αυτούς). Ο μασονισμός δεν θα ήταν αληθινός στον εαυτό του αν ενεργούσε διαφορετικά. Είναι η πολιτική του λειτουργία - να διαχειρίζεται τους εκπροσώπους της εργατικής τάξης έτσι ώστε να βοηθά στην αποδυνάμωση της θέλησής τους και, ει δυνατόν, και του εγκεφάλου τους. Οι 'αδελφοί' δικηγόροι και νομάρχες είναι αρκετά περίεργοι και πρόθυμοι να ακούσουν αναφορές για τον κομμουνισμό. Μπορεί όμως ο μικρότερος αδελφός της Αριστεράς να παρουσιάσει στον μεγαλύτερο αδερφό του της δεξιάς την ακατέργαστη φιγούρα του Μπολσεβίκου με ένα μαχαίρι ανάμεσα στα δόντια του; Όχι! Ο κομμουνισμός, για να εξυπηρετούσε τις μασονικές στοές, πρέπει να είναι πολύ υψηλής και εκλεπτυσμένης τάξης, ένα ειρηνικό (πάνω απ όλα) και ανθρωπιστικό δόγμα συνυφασμένο με τα καλύτερα φιλοσοφικά νήματα με την ιδέα της Αδελφότητας των Ελευθερομασόνων. Ο Μασονισμός στο σύνολό του αντιπροσωπεύει μια από τις μορφές πολιτικής δουλοπρέπειας της μικροαστικής τάξης πριν από τη μεγάλη αστική τάξη. Η μασονική σύνδεση των 'κομμουνιστών' δεν είναι παρά η

πνευματική δουλοπρέπεια των μεμονωμένων ψευδο-επαναστατών μπροστά στη μικροαστική τάξη, και κατά συνέπεια μπροστά στη μεγάλη αστική τάξη.

Είναι περιττό να επισημάνουμε ότι η λεγόμενη "Ένωση των δικαιωμάτων του ανθρώπου" είναι μια από τις πύλες του μεγάλου οικοδομήματος της καπιταλιστικής Δημοκρατίας. Ενώ στις στοές η διεφθαρμένη κυκλοφορία των ψυχών διεξάγεται κάτω από το σημάδι της αδελφосύνης, η ίδια δουλειά γίνεται στην Ένωση αυτήν για λόγους δικαιοσύνης. Ολόκληρη η πολιτική της "Ένωσης", όπως έφερε εύγλωττα στο φως ο πόλεμος, κινείται μέσα στα όρια που ορίζουν τα πατριωτικά και εθνικιστικά συμφέροντα του γαλλικού καπιταλισμού. Μέσα σε αυτά τα όρια η κοινωνία επιτρέπεται, λόγω κάποιας απομονωμένης πράξης αδικίας ή παραβίασης δικαιωμάτων, να εγείρει μια απόχρωση και κραυγή που εξυπηρετεί το σκοπό να προσελκύσει τους αναζητητές τόπων και να προκαλέσει το δέος των απλοϊκών.

Τόσο η Ένωση όσο και οι μασονικές στοές ήταν πάντα η αρένα για τον πολιτικό συνασπισμό των Σοσιαλιστών με τους αστούς ριζοσπάστες. Σε αυτόν τον συνασπισμό οι σοσιαλιστές, φυσικά, δεν ενεργούν ως εκπρόσωποι της εργατικής τάξης, αλλά ως άτομα. Αλλά η σημασία των μεμονωμένων Σοσιαλιστών στις στοές δεν καθορίζεται από το βάρος των ατομικών τους αρετών, αλλά από το πολιτικό βάρος που κατέχουν μεταξύ της εργατικής τάξης. Με άλλα λόγια, στις στοές και σε παρόμοιους θεσμούς η σοσιαλιστική αριστοκρατία στρέφει στο δικό της λογαριασμό το ρόλο που έπαιξαν στο εργατικό κίνημα. Σε αυτή τη δουλειά είναι εύκολο να καλύψουμε ίχνη, επειδή όλοι οι χειρισμοί καλύπτονται από ένα ιδεαλιστικό τελετουργικό.

Σκύβοντας, μαζεύοντας ψίχουλα που πέφτουν από το τραπέζι των κυρίων, δουλοπρέπεια, κυνήγι τόπου, παρασιτισμός, με την άμεση υλική έννοια και με την πιο συγκεκαλυμμένη "πνευματική" έννοια-αυτό σημαίνει ο Τεκτονισμός για όσους ανεβαίνουν σε αυτό από κάτω προς τα πάνω. Αν οι φίλοι του Leon Blum (Γάλλος Εβραίος σοσιαλιστής, τρεις φορές Πρωθυπουργός της Γαλλίας, ηγέτης του Λαϊκού Μετώπου-δηλαδή της

ειρηνικής συνύπαρξης με την αστική τάξη) και οι φίλοι του Jouhaux (κορυφαίος Γάλλος συνδικαλιστής ηγέτης, και κάτοχος του Νόμπελ Ειρήνης το 1951, ιδεολογικά συνοδοιπόρος με την αριστερή κυβέρνηση του Λεόν Μπλουμ όπου τον στήριξε κατά τη διάρκεια των μαζικών εργατικών κινητοποιήσεων του 1936, χαρακτηρίζοντας τις απεργίες «καθαρά οικονομικές» για να αποτρέψει τον κίνδυνο επαναστατικής εκτροπής που θα κατέστρεφε την κυβέρνηση) περπατούν στα καταλύματα κολλητά με τους αδελφούς τους του από την Αριστερά, εκτελούν μόνο αυστηρά το πολιτικό μέρος που τους έχει ανατεθεί. στις μυστικές μασονικές συναντήσεις κάνουν τα πράγματα που δεν μπορούν εύκολα να γίνουν στις κοινοβουλευτικές συναντήσεις ή στον τύπο. Μπορούμε μόνο να κοκκινίζουμε απο ντροπή όταν μαθαίνουμε ότι στις τάξεις ενός κομμουνιστικού κόμματος υπάρχουν άνθρωποι που συμπληρώνουν την ιδέα της προλεταριακής δικτατορίας αδελφοποιώντας την με διαφωνούντες και ριζοσπάστες, με δικηγόρους και τραπεζίτες, σε συναντήσεις της μασονικής στοάς. Αν δεν μας ήταν γνωστό τίποτα άλλο για τις πράξεις του γαλλικού κόμματος από αυτό το γεγονός, θα μπορούσαμε να αναφωνήσουμε τα λόγια του Μαρκέλλο από το θεατρικό έργο «Άμλετ» του Ουίλλιαμ Σαίξπηρ: "υπάρχει κάτι σάπιο στο κράτος της Δανίας".

Μπορεί η Διεθνής να επιτρέψει τη συνέχιση και την ανάπτυξη αυτού του πραγματικά επαίσχυντου φαινομένου; Θα ισοδυναμούσε με το να επιτρέψει στο Γαλλικό Κομμουνιστικό Κόμμα στο σύστημα του Δημοκρατικού συντηρητισμού να καταλάβει την ίδια θέση αριστερής υποστήριξης που κατείχε προηγουμένως το Σοσιαλιστικό Κόμμα. Αυτό δεν θα επιτραπεί ποτέ-η πίστη μας στο επαναστατικό ένστικτο και στην επαναστατική συνείδηση της Γαλλικής προλεταριακής πρωτοπορίας είναι πολύ σταθερή. Με ένα κοφτερό μαχαίρι οι Γάλλοι εργάτες θα κόψουν όλους τους πολιτικούς φιλοσοφικούς, ηθικούς και μυστικιστικούς κόμβους που εξακολουθούν να συνδέουν τους ηγέτες του κόμματός του με τα ανοιχτά συγκεκαλυμμένα όργανα της αστικής δημοκρατίας – τις στοές της, τις ενώσεις της και τον τύπο της. Αν αυτό το σπαθί αποκόψει από το κόμμα μας μερικές εκατοντάδες ή ακόμα και μερικές χιλιάδες

πολιτικά πτώματα, έχουν μόνο τους εαυτούς τους να κατηγορήσουν. Θα είναι μια καλή απαλλαγή για το κόμμα του προλεταριάτου, γιατί η δύναμη και η σημασία του καθορίζονται από κάτι περισσότερο από τον αριθμό των μελών του.

Μια οργάνωση 50.000 μελών, αλλά με σωστή διεξαγωγή και πλήρη επίγνωση των σκοπών της, χωρίς να δέχεται παρεκκλίσεις από τον επαναστατικό δρόμο, μπορεί και θα κερδίσει την εμπιστοσύνη της πλειοψηφίας της εργατικής τάξης και θα αναλάβει την ηγετική θέση στην επανάσταση. Από την άλλη πλευρά, μια οργάνωση 100.000 μελών, αλλά που περιέχει στην σύνθεση της, κεντρώους, ειρηνιστές, Ελευθεροτέκτονες/Μασόνους, αστούς, δημοσιογράφους κλπ., θα είναι καταδικασμένη σε διαρκή στασιμότητα – χωρίς πρόγραμμα, χωρίς ιδέες, χωρίς θέληση – και δεν θα κερδίσει ποτέ την εμπιστοσύνη της εργατικής τάξης.

Ο Μασονισμός είναι ένα έλκος στο σώμα του γαλλικού κομμουνισμού. Αυτό το έλκος πρέπει να καυτηριαστεί.

* * *